

สัมมนาส่งเสริมความเสมอภาค ทางเพศในรัฐสภาไทย :

บทบาทของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหญิง
ในรัฐสภาไทยเพื่อผลักดันให้เกิด
ความเท่าเทียมทางเพศและการมีส่วนร่วม
ทางสังคม

งานสัมมนาเริ่มขึ้นโดยการปาฐกถาพิเศษ
เรื่อง **นโยบาย กฎหมาย และยุทธศาสตร์ระดับชาติ
เกี่ยวกับการบูรณาการเรื่องเพศ การส่งเสริมความเท่าเทียม
ทางเพศและการเสริมพลังสตรีในประเทศไทย** โดย นางสุดา
สุหลง รองอธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

โดยการบรรยายเริ่มต้นด้วยการวางหลัก
กฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน
และต้องปฏิบัติตาม อันได้แก่

1. อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีใน
ทุกรูปแบบ (CEDAW)
2. ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้า
ของสตรี (BDPA)
3. เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable
Development Goals (SDG))

ส่วนของหลักการในประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่

1. รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ซึ่งวางหลักในมาตรา 4 และ 27 ว่าสตรีมีสิทธิและเสรีภาพและความเสมอภาคระหว่างเพศ ซึ่งจะต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายและห้ามมีการเลือกปฏิบัติ โดยมาตราดังกล่าวยังเปิดโอกาสให้รัฐสามารถกำหนดมาตรการพิเศษเพื่อช่วยเหลือหรือขจัดการเลือกปฏิบัติได้
2. พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558

3. แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

4. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาสตรี พ.ศ. 2566 – 2570
- อนึ่งในการขับเคลื่อนนโยบายและการดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการที่ได้กล่าวมานี้ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้มีการจัดทำคู่มือการจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติเพศภาวะ มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการขับเคลื่อนการจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติเพศภาวะ มีการจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจเรื่องความเสมอภาคระหว่างเพศในสถานศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน

ในช่วงต่อมาเป็นการปาฐกถาพิเศษเกี่ยวกับ **บทบาทของชมรมสมาชิกรัฐสภาสตรีไทย** โดย นางสาวรณิสิริเวชชะพันธ์ รองประธานชมรมสมาชิกรัฐสภาสตรีไทย ซึ่งได้บรรยายเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของชมรมสมาชิกรัฐสภาสตรีไทย โดยสมาชิกของชมรมจะประกอบด้วยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งสมาชิกกิตติมศักดิ์ โดยมีบทบาท 3 ด้าน อันได้แก่

บทบาทที่หนึ่ง การเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่รัฐสภา แม้ในเชิงการเมืองนั้น ฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลอาจมีมุมมองที่แตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสตรี ผู้บรรยายมีความเห็นว่าทั้งฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาลน่าจะมีความเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ชมรมจึงทำหน้าที่เป็นเวทีที่ทำให้สมาชิกได้เข้ามาพูดคุยกันเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพและตกผลิคนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อสตรีมากที่สุด

บทบาทที่สอง การส่งเสริมพัฒนาบทบาทสตรี ในอดีตก่อนการเกิดขึ้นของอบต. และ อบจ. จำนวนสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรของประเทศไทยที่เป็นผู้หญิงมีน้อยมาก เช่นนี้ครั้นเมื่อเริ่มมี อบต. และ อบจ. แล้ว ชมรมจึงมีความประสงค์ที่จะส่งเสริมและพัฒนาบทบาทสตรีในการเมือง โดยชมรมได้มีการจัดเสวนาให้ความรู้เรื่องขั้นตอนการเข้าสู่การเมืองและการดำรงอยู่ในตำแหน่งของสตรี เนื่องจากการเป็นผู้แทนราษฎรในฐานะสตรีนั้นมีความยากลำบากกว่าผู้ชาย ดังนั้น การจัดเวทีต่างๆ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกชมรมได้ถ่ายทอดประสบการณ์ของตนและให้คำปรึกษาผู้หญิงที่ต้องการเข้าสู่เวทีการเมืองเพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาทสตรีให้เข้าถึงการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

บทบาทที่สาม การรณรงค์ผลักดันความเสมอภาคทางเพศ ซึ่งมิได้จำกัดอยู่เพียงแต่สตรีเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเพศทางเลือกอื่นๆ ที่มีอยู่ในสังคม

ทั้งนี้ ผู้บรรยายได้ชี้ให้เห็นว่าชมรมเป็นส่วนหนึ่งในงานความรับผิดชอบของประธานสภาผู้แทนราษฎร ดังนั้น จึงไม่ได้มีการจัดตั้งงบประมาณสำหรับชมรมสมาชิกรัฐสภาสตรีไทยเป็นการเฉพาะดังเช่นองค์กรรัฐส่วนอื่น ๆ ที่มีงบประมาณเป็นของตัวเอง ดังนั้น

งบประมาณที่ชมรมได้รับจึงขึ้นอยู่กับการจัดสรรของ
ประธานสภา จึงเป็นการดียิ่งขึ้นหากเลขาธิการสภา
ผู้แทนราษฎรสามารถทำให้งบประมาณของชมรม
แยกออกจากงบประมาณของประธานสภาผู้แทนราษฎร

เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรสามารถพิจารณางบประมาณ
ให้แก่ชมรมได้อย่างสะดวกและมีสัดส่วนที่เหมาะสม
แก่กิจกรรมยิ่งขึ้นในอนาคต

ก้าวข้ามขีดจำกัด :

ยกระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง

ในช่วงสุดท้ายเป็นการเสวนา หัวข้อ “ก้าวข้ามขีดจำกัด:
ยกระดับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง”
ซึ่งมีการตั้งคำถาม 3 คำถามสำคัญดังนี้ 1) อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้
ผู้หญิงเข้ามาหรือไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองได้และ
ท่านเคยถูกเลือกปฏิบัติหรือไม่ 2) พรรคการเมืองมีบทบาท
อย่างไรในการลดอคติที่มีต่อกลุ่มเปราะบางในสังคม และ
3) พรรคการเมืองมีบทบาทเพื่อส่งเสริมให้มีความเท่าเทียม
ทางเพศมากขึ้นในสังคมอย่างไรบ้าง ซึ่งผู้ร่วมเสวนาได้มีคำตอบ
ดังนี้

สส.ศรียาดา ปาลีมาพันธ์ ผู้แทนจากพรรคเพื่อไทย เห็นว่า เนื่องจากประชากรหญิงนั้นมีมากกว่า
ครึ่งของสังคม ดังนั้น การทำให้ผู้หญิงเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมมากขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ดี
โดยในส่วนของพรรคเพื่อไทยนั้น มีนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทยที่เป็นผู้หญิง
และในปัจจุบันก็มีหัวหน้าพรรคเป็นหญิง นอกเหนือจากนั้นยังมีนโยบายต่าง ๆ อาทิ
กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ซึ่งขึ้นกับกรมการพัฒนาชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำ
ผู้หญิงเข้าสู่การเมืองไทยมากขึ้น ผลลัพธ์ของนโยบายดังกล่าวจะเห็นได้จากสัดส่วนของ
ผู้หญิงที่มีมากขึ้นใน อบต. และ อบจ. ทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้หญิงมีบทบาท
น้อยในสังคมและยังประสบกับความไม่เท่าเทียมทางเพศคือความยากจน ดังนั้น พรรคจึง
ได้ดำเนินการและมีนโยบายในเรื่องดังกล่าวตลอดหลายปีที่ผ่านมา เพื่อให้ครอบครัว
อันเป็นหน่วยเล็กที่สุดในสังคมซึ่งประกอบด้วยผู้หญิง พันความยากจนเช่นนี้ผู้หญิงก็จะมี
ศักยภาพในครอบครัวมากขึ้นและสามารถทำงานการเมือง งานบริหาร และงานอื่น ๆ ได้
อย่างมีอิสระมากขึ้น โดยผู้แทนจากพรรคเพื่อไทยได้ทิ้งท้ายไว้ว่าสัดส่วนของผู้แทนราษฎร
ที่เป็นผู้หญิงในรัฐสภาควรอยู่ที่ร้อยละสามสิบของผู้แทนทั้งหมดเพราะเชื่อว่าประชาธิปไตย
จะรุ่งโรจน์ได้เมื่อผู้หญิงมีความรุ่งโรจน์ (democracy thrive when women thrive)

สส.พิณพัส ฐวฤติพันธ์ ผู้แทนจากพรรคพลังประชารัฐ เห็นว่า ค่านิยมไทยเป็นอุปสรรคอย่างมาก
ต่อการเข้าสู่เวทีการเมืองของผู้หญิงเนื่องจากผู้หญิงนั้นถูกสังคมสรุปแล้วว่าผู้หญิงมีหน้าที่
เลี้ยงลูกอยู่บ้านหรือเป็นแค่วัตถุทางเพศ (sex object) ทำให้ไม่เหมาะแก่การบริหาร
บ้านเมือง นอกจากนี้ยังมีการตัดสินว่ามีความสามารถมากพอสำหรับตำแหน่งหรือไม่
และหากตั้งครุภักก็จะไม่มีเวลาเพียงพอที่จะบริหารงาน ทั้งนี้ ตัวแทนจากพรรคพลังประชารัฐ
เชื่อว่ากฎจะสามารถทำให้เกิดความเสมอภาคได้ เช่นนี้แม้พรรคพลังประชารัฐจะเป็นพรรค
ที่ถูกมองว่าเป็นพรรคอนุรักษนิยม แต่ในแง่ของกฎหมายนั้นพรรคก็มีความทันสมัย ซึ่งรวม
ถึงเรื่องความเสมอภาคทางเพศด้วย

สส.ศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์ ผู้แทนจากพรรคก้าวไกลเห็นว่า อุปสรรคในการเข้าสู่เวทีการเมืองของผู้หญิงมีด้วยกัน ทั้งสิ้น 3 ปัจจัย 1) **บรรยากาศทางการเมือง** ซึ่งคนส่วนใหญ่ มองว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัวและเข้าถึงยาก โดยเฉพาะการเมืองท้องถิ่นที่แต่ละจังหวัดมีครอบครัว การเมืองที่ครองพื้นที่ดังกล่าว ทั้งนี้การเกิดขึ้นของ พรรคก้าวไกลทำให้เปลี่ยนทัศนคติดังกล่าวของคนใน สังคมที่ทำให้คนมองว่าไม่ว่าตระกูลใดหรืออาชีพใด ก็สามารถเข้าสู่เวทีการเมืองได้ เช่นนี้ทำให้ผู้หญิงมีส่วนร่วม ในการเมืองมากขึ้น 2) **โควตา** ซึ่งปัจจุบันยังไม่ได้มีการ กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด เพราะผู้หญิง สามารถเข้าสู่การเมืองได้มากขึ้นหากมีการกำหนด โควตาจำนวน ผู้แทนราษฎรหญิงในรัฐสภาหรือ พรรคการเมืองต่าง ๆ และ 3) **สวัสดิการ** ซึ่งสามารถทำให้ ผู้หญิงมีอิสระมากขึ้นในการประกอบอาชีพตนต้องการ โดยไม่ต้องกังวลเรื่องการดูแลลูก รวมทั้งสถานที่ ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เป็นแม่สามารถให้นมลูกได้อย่าง สะดวกมากขึ้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้หญิงไม่หลุดออกจาก อาชีพของตน ทำให้ใช้ชีวิตได้ง่ายขึ้น อีกทั้งทำหน้าที่ เสมือนเบาะรองรับให้ผู้หญิงสามารถมีอิสระที่จะเลือกใช้ ชีวิตและทำอาชีพที่ตนต้องการโดยปราศจากอุปสรรคที่ ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมทางเพศ

สส.ปัทมา ตันติรัตนานนท์ ผู้แทนจากพรรคภูมิใจไทยเห็นว่า พรรคได้ขับเคลื่อนเรื่องฐานรากมาตลอดระยะเวลาที่ ผ่านมาโดยเน้นผู้หญิงเป็นหลัก ซึ่งเห็นได้จากอาสา สมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน (อกม.) และ อาสาสมัครพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ซึ่งเป็นผู้หญิงเกือบ ร้อยละร้อย นอกจากนี้ยังมีกองทุนบทบาทสตรีที่ร่วมกัน จัดตั้งขึ้นระหว่างภาคเอกชนและภาคสังคม เห็นได้ว่า บทบาทของผู้หญิงที่มีมากขึ้นในองค์กรเหล่านี้ส่งเสริม ให้เกิดความมั่นใจ และความเชื่อใจในการเลือกผู้แทนที่ เป็นผู้หญิงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อ ความไม่เท่าเทียมของสตรีนั้นคือเรื่องปากท้อง เพราะ หากปากท้องยังไม่อิ่ม ความคิดเรื่องอื่นก็ไม่สามารถเกิด มิขึ้นได้ เช่นนี้พรรคจึงเห็นว่าควรเสนอกฎหมายหรือ ร่างกฎหมายต่าง ๆ ที่จะสามารถช่วยให้ประชาชนจาก ปัญหาดังกล่าวได้ นอกเหนือจากนั้นในสังคมปัจจุบันนี้ มีพาดานแก้วอันเกิดจากทัศนคติที่มีต่อเพศหญิงซึ่งเป็น ขีดจำกัดที่ทำให้ผู้หญิงไม่สามารถทะลุออกไปได้ อย่างไรก็ตาม ด้วยความพยายามของผู้หญิงจะเห็นได้ว่า อัตราของผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งสูงนั้น มีมากขึ้นและ เชื่อว่าผู้หญิงมีความอดทนและมีศักยภาพมากพอที่จะ ทะลุผ่านพาดานแก้วนี้

โดยสรุปจะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีกึ่งกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายภายในประเทศ และนโยบายต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดกลไกและมาตรการในการสร้างความเท่าเทียมและความเสมอภาค ทางเพศ ทั้งนี้ ในแง่ของรัฐสภาไทยแม้สัดส่วนของผู้หญิงจะเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ดี สัดส่วน ดังกล่าวก็ยังไม่ถึงค่าเฉลี่ยระดับนานาชาติ ดังนั้น การเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้หญิง การแก้ไข กฎหมาย และการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศจึงยังเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นที่จะต้องได้รับ การสนับสนุนต่อไป

วันเวลา จัดโดย วันพฤหัสบดีที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2567 เวลา 08.30-12.00 น.

สถาบันพระปกเกล้า โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) องค์การเพื่อความเสมอภาคระหว่างเพศและเพิ่มพลังผู้หญิงแห่ง สหประชาชาติ (UN Women) สถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย Westminster Foundation for Democracy (WFD) และสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถานที่ วิชาการ

ณ ห้องประชุม B1-2 อาคารรัฐสภา ถนนเทียบถาย

ปาฐกถาพิเศษช่วงที่ 1 : นางสุดา สุหลง รองอธิบดีกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ปาฐกถาพิเศษช่วงที่ 2 : นางสาวธรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานชมรมสมาชิกรัฐสภาสตรีไทย

เสวนาวิชาการ : สส.ศรีญาติ ปาลีมาพันธ์ พรรคเพื่อไทย สส.พิมพ์พร พงษ์พิบูลย์ พรรคพลังประชารัฐ

สส.ศศินันท์ ธรรมนิฐินันท์ พรรคก้าวไกล สส.ปัทมา ตันติรัตนานนท์ พรรคภูมิใจไทย

ดร.แอนเจลา แมคโดนัลด์ เอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทย

กล่าวปิด : คำเป็นรายการ : ดร. กวีลัดดี บุรีกุล รองเลขาธิการ สถาบันพระปกเกล้า

นางสาวภากรีน จารุกวี นักวิชาการ สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า

ผู้สรุป

ผู้ออกแบบ

นายรัชชต์ลล รัตนวิเชียร

☎ 02-141-9558

🌐 www.kpi.ac.th

KPI-brief

LINE Official
สำนักพัฒนาธรรมศาสตร์